

KBs De Schakel Pestprotocol 2020-2021

Inleiding

In onze samenleving is pesten een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag kan schadelijk tot zeer schadelijk zijn voor zowel slachtoffers als voor de pesters. Helaas komt pesten overal voor. Dit probleem pakken wij op de Schakel aan door een zo goed mogelijke samenwerking tussen de leerlingen, ouders en school. In ons pestprotocol is te lezen welke maatregelen wij nemen om pesten te voorkomen (preventie) en pesten aan te pakken. Speciale aandacht is ingeruimd voor het tegen gaan van discriminatie en racisme en online pesten. Dit protocol is door het team en in samenwerking met de Medezeggenschapsraad tot stand gekomen en is gepubliceerd op onze website.

Waarom vinden wij een pestprotocol belangrijk?

Het hebben van een pestprotocol geeft aan dat school het bestrijden van pesten een belangrijk onderwerp vindt. Een pestprotocol geeft betrokkenen houvast hoe te handelen bij pestproblematiek. Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, houdt meestal niet op bij het verlaten van het schoolplein. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij de sportvereniging en op internet. Pesten is een maatschappelijk probleem. Samenwerking van alle betrokken partijen is dan ook noodzakelijk. Maatregelen moeten zich niet alleen richten op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten. Herstelrecht — een specifieke aanpak om conflicten te voorkomen en op te lossen - kan een goed alternatief zijn voor disciplinaire straffen. Herstelrecht is een systemische aanpak waarbij met name de ouders een belangrijke rol spelen. Een kind dat wordt gepest, kan dat zijn leven lang met zich meedragen. Het is daarom van belang dat het kan opgroeien in een veilige omgeving. Dat is een taak van de hele maatschappij. Een leerling, die een groot deel van zijn dag op school doorbrengt, moet er op kunnen vertrouwen dat ook de school er alles aan doet om ervoor te zorgen dat hij een zorgeloze schooltijd heeft en zich ook buiten de muren van het schoolgebouw en online veilig voelt. Voorkomen van pesten is het meest effectief als de aanpak onderdeel is van een brede aanpak van de sociale veiligheid in de school.

Gedragscode

Van belang is dat er zowel op school- als op klassenniveau gedragsregels zijn om pesten te voorkomen. In de regel zijn dit positief geformuleerde regels die door de leerkracht samen met de klas worden opgesteld. Voorbeelden zijn: wij respecteren elkaar, wij respecteren elkaars eigendommen, wij werken samen, wij noemen een ieder bij zijn/haar eigen naam et cetera.

Onze leerkrachten:

- zorgen voor een positief klassen- en schoolklimaat
- elke leerkracht neemt pesten serieus
- elke leerkracht reageert op signalen van pestgedrag in of rond de school
- elke leerkracht heeft de intentie pesten aan te pakken
- de leerkracht stelt pestgedrag in teamverband aan de orde
- alle leerkrachten houden zich aan de gedragsregels van de Schakel

Leerlingen:

- alle leerlingen houden zich aan de gedragsregels van de Schakel
- leerlingen spreken elkaar aan op pestgedrag
- een leerling gaat naar de leerkracht/vertrouwenspersoon voor hulp of advies, wanneer hij zelf of iemand anders gepest wordt

Protocol

De Schakel verplicht zich om te zorgen voor een goede afhandeling van pestsituaties. Scholen zijn verplicht een anti-pestprogramma te hebben met een preventieve werking. Daarnaast is de directeur op school belast met de taak van pest-coördinator. Voorbeelden van wat in ons pestprotocol gevonden kan worden zijn:

- Uitleg over het belang van een pestprotocol.
- Wat zijn uitgangspunten van de school als het over pesten gaat?
- Wat wordt onder pesten verstaan?
- Uitleg van rollen die onderscheiden worden bij pesten (pester, gepeste, helper, etc.)
- Wat zijn signalen voor een pestsituatie?
- Wat doet de school aan preventie?
- Hoe zet de school het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij de aanpak van pesten?
- Welke methode heeft de school voor sociaal-emotionele ontwikkeling?
- Hoe wordt dagelijks aandacht gegeven aan een positief klimaat?
- Welke omgangsregels zijn er en hoe worden die levend gehouden?
- Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?
- Welke afspraken zijn er gemaakt?
- Wat zijn de consequenties van pestgedrag?
- Welke te verwachten problemen bij de aanpak van pesten zijn er binnen de school en hoe wordt hiermee omgegaan?
- Contactpersonen (denk hierbij aan de anti-pestcoördinator) en instanties die zich met pesten bezighouden, zowel binnen als buiten de school.
- Informatie voor ouders; wat signalen zijn, wat ouders kunnen doen, verwijzingen naar publicaties en websites.
- Hoe en wanneer worden ouders ingelicht als er sprake is van pesten?

Uitgangspunten bij ons pestprotocol

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school zowel voor de kinderen, de leerkrachten als de ouders.
- Pesten is een probleem voor de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten zijn alert op pestgedrag en nemen er duidelijk stelling tegen. De leerkrachten ondernemen in een zo vroeg mogelijk stadium actie tegen pestgedrag. Dit is inherent aan de professionaliteit en verantwoordelijkheid van de leerkracht.
- Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen blijft voortduren of opnieuw optreedt, voert de school de uitgewerkte maatregelen uit.

Wanneer werkt ons pestprotocol?

- Als het door alle betrokkenen van onze school (schoolleiding, personeel, leerlingen, ouders) zelf is gemaakt.
- Als iedereen kennis heeft van het pestprotocol.

- Als het regelmatig op de agenda komt van leerlingenraad, ouderraad, medezeggenschapsraad en teamvergaderingen zodat het geen 'dood' document wordt.
- Als de inhoud specifiek en praktijkgericht is.
- Als het pestprotocol in samenhang is met andere school(beleids)plannen.

Welke definitie gebruiken wij voor pesten, wat is het verschil met plagen?

Pesten is een systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten of school, die niet (meer) in staat is (zijn) zichzelf te verdedigen. Er bestaan meer definities. In al deze definities komen steeds duidelijke kenmerken naar voren. Pesten gebeurt opzettelijk; het is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, mentaal, materieel). Daar waar wij bij plagen spreken over incidenten, gebeurt pesten systematisch. Bij plagen is sprake van een gelijke of bijna gelijke macht. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Bij plagen is geen sprake van blijvende schade, pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Tenslotte heb je bij plagen de mogelijkheid tot verweer; bij pesten is verweren niet mogelijk. Doet het slachtoffer dit wel, dan is dit voor de pester vaak een reden om het slachtoffer nog harder aan te pakken.

Voorbeelden van pesten zijn:

- Verbaal: zoals schelden, uitlachen, gemene briefjes en dreigen
- Fysiek: zoals trekken, duwen, slaan en schoppen
- Intimidatie: zoals achternalopen, weg versperren of dingen laten doen
- Isolatie: niet mee te laten doen
- Stelen en/of vernielen van spullen
- Digitaal pesten

Wat doen wij op dit moment van verschijnen van dit protocol?

Bespreken en voorkomen van pestgedrag maakt onderdeel uit van ons pedagogisch handelen op de Schakel. Wij vinden dat een goed leer- en leefklimaat op onze school en in de klas voorwaarden zijn om tot leren te komen. Concreet waarneembaar gedrag op de Schakel is o.a.:

- Het geven van voorbeeldgedrag door leerkrachten,
- Wij leren onze leerling om kritisch naar zichzelf en zijn gedrag te kijken.
- Onze manier van omgaan met 'Goed en democratisch burgerschap' en onze identiteit.
- De Schakel heeft twee geschoolde vertrouwenspersonen. Zij komen in de groepen om zich voor te stellen en om de kinderen aan te geven, dat zij kunnen komen praten over pesten en over gepest worden, indien zij dat niet met de eigen leerkracht willen doen. Bovendien hangt in de gang een brievenbus, waarin kinderen hun probleem kunnen posten. De vertrouwenspersonen kijken dagelijks in de brievenbus en reageren adequaat op de inhoud. Kinderen kunnen altijd rekenen op een reactie.
- De leerkrachten vullen rond de herfstvakantie de vragenlijst van Zien! in. Hiermee brengen zij in kaart hoe zij kijken naar het welbevinden, sociale vaardigheden en betrokkenheid van de groep en individuele kinderen.
- Afnemen van vragenlijsten voor leerkrachten en leerlingen op het gebied van leer- en leefklimaat en de sociale veiligheid.

Wij werken in alle groepen met de methode KWINK sociaal-emotioneel leren (SEL) Met deze methode beogen wij het gedrag van de kinderen individueel, maar vooral ook als groep te begeleiden en te verbeteren. Met KWINK hanteren wij een groepsbrede en preventieve aanpak die

wetenschappelijk onderbouwd en erkend is. In ieder leerjaar wordt er gewerkt aan de volgende onderdelen:

1. Besef hebben van jezelf
2. Besef hebben van de ander
3. Keuzes kunnen maken
4. Zelf management
5. Relaties kunnen hanteren

Daarnaast komen er belangrijke thema's als burgerschap, pesten en mediawijsheid aan de orde. Ook u als ouders betrekken wij in onze lessen en wij zullen regelmatig aangeven waar we met de kinderen aan werken.

Kwink is een methode die preventief werkt. Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige 'reparatie' achteraf.

Er zijn twee geschoolde KWINK coaches. Zij houden onder andere de ouders op de hoogte van wat de methode in de klassen aanbiedt, zodat ouders ook thuis informatie en de posters krijgen.

De coaches zijn het aanspreekpunt en zij houden contact met de BSO. Op deze manier wordt ook de BSO betrokken bij de methode.

Ondanks al deze preventieve zorg en aandacht kan het voorkomen dat een kind systematisch door een ander kind of andere kinderen wordt gepest. Bij de aanpak van dit probleem is dit pestprotocol een hulpmiddel voor de betrokkenen.

Om welke protocollaire maatregelen gaat het?

Preventieve maatregelen

- Het team van de Schakel werkt met de methode KWINK.
- Op de Schakel worden de vragenlijsten van Zien! en de vragenlijsten uit Integraal die te maken hebben met dit onderwerp afgenomen, geanalyseerd en besproken in het team.
- De leerkracht, IB'er en directie bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd als onacceptabel en besproken in alle groepen van de school. Vanaf groep 3 worden de stappen van het pestprotocol expliciet besproken.
- Indien de leerkracht, IB'er of directeur aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.
- Leerkrachten, IB'er en directeur zijn zoveel als mogelijk aanwezig op het schoolplein.
- Indien er sprake is van pestgedrag op een van de speelpleinen van de school, wordt er ook tijdens het overblijven tussen de middag pleinwacht gelopen door de leerkrachten volgens een rooster. De directeur bepaalt of er aanleiding is om deze maatregel in te voeren en ook hoe.

Curatieve maatregelen

Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag, wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het kindvolgsysteem van zowel de pester als het gepeste kind.

- Directie en IB'er worden van het pesten/de peestsituatie op de hoogte gebracht.
- Wanneer sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. De problemen worden samen besproken, net als de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het stoppen van deze situatie. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties, zoals uitsluiting of schorsing bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van vooral de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies.
- Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur. De leerkracht overhandigt de directeur een gedocumenteerd protocol met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
- De directeur nodigt de ouders op school uit voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directie gesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
- Als de situatie niet verbetert, kan er, in overleg, een verwijzing plaatsvinden naar externe hulp.
- Ook dit wordt zorgvuldig gedocumenteerd in het digitale kindvolgsysteem van de school.
- Neemt het pestgedrag van de pester niet af, of werken de ouders van het kind onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, dan kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen als daar zijn: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school als omschreven in de schoolgids en het schoolplan.

De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Net als de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs gaan wij, in voorkomende gevallen, uit van de zogenaamde “vijf sporen aanpak”:

1. Het gepeste kind,
2. De pester en de meelopers,
3. De zwijgende middengroep,
4. De leerkracht en
5. De ouders

Deze betrokkenen hebben een eigen positie daar waar het gaat om het pesten op school. Tevens hebben zij steun nodig om met het probleem om te gaan.

1. Het gepeste kind

- Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam en nemen dikwijls een geïsoleerde positie in de groep of klas.
- Het is belangrijk dat betrokken volwassenen, zoals leerkracht en ouders, steun bieden aan het kind dat gepest wordt. Dit kan door naar het kind te luisteren en haar/zijn gevoelens, positie en probleem serieus te nemen.
- Zo krijgt het gepeste kind “positie en stem” en kan het actief worden betrokken bij het bedenken en uitvoeren van mogelijke oplossingen voor het pestprobleem.
- Wanneer een kind vaker wordt gepest of vaker pest, wordt onderzocht of dit gedrag voortkomt uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden. Met de ouders wordt in dit geval besproken of het kind geholpen is met het volgen van een sociale

vaardigheidstraining. In zo'n training leert het kind positief en weerbaar gedrag aan en krijgt het een positief zelfbeeld.

- Zo nodig kan er voor gezorgd worden dat het kind deskundige hulp krijgt.

2. De pester en de meelopers

- We kunnen het kind dat pest steun bieden door met het kind te bespreken wat pesten voor een ander betekent en door te begrijpen en te bespreken waarom het kind een ander pest.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt.
- De meelopers in de groep volgen de pester (leiderspositie). Zij laten zich door de leider gebruiken in de peestsituatie. Meelopen is vaak functioneel (erbij horen), maar voor het gepeste kind zijn meelopers óók pesters. Functies en betekenis van meeloopgedrag worden besproken met het kind.
- Pester(s) en meeloper(s) worden door de leerkracht actief betrokken bij het denken over en uitvoeren van oplossingen voor het pestgedrag.
- Sova training met als doel het aanleren van vaardigheden voor het maken van contact en kennis van jezelf en de ander te vergroten.

3. De zwijgende middengroep

- De kinderen die tot deze groep behoren weten dat er gepest wordt, maar praten er niet over en laten het doorgaan. Vaak gebeurt dit om zelf geen slachtoffer te worden van pesten of ze doen er aan mee als middel om de eigen positie in de groep te versterken.
- Een aantal van deze kinderen ziet het pesten wel, maar doet er niets tegen. Ze voelen zich schuldig, maar doen niets, omdat zij vinden dat je niet mag klikken, of zijn bang voor represailles van de pester.
- Net als de pester heeft deze groep niet in de gaten welke gevolgen het pesten heeft voor het gepeste kind.
- Daarom gaan wij met de groep praten over pesten en hun rol daarin.
- Er wordt samen met de kinderen gewerkt aan de oplossing, waarbij zij zelf een actieve rol spelen

4. De leerkracht

- De rol en taak van de leerkracht is onder te verdelen in preventie, signaleren en het handelen als het pesten zich voordoet.
- Het ontstaan van pestproblemen wordt beïnvloed door de sfeer in de groep en de manier waarop de leerkracht (de school) een positief groepsklimaat creëert. De sfeer in de groep bepaalt in grote mate in hoeverre aan de basisbehoeften (veiligheid, vertrouwen, je zelf kunnen zijn, (enige) invloed uit kunnen oefenen, luisteren, iets betekenen voor een ander) van het kind wordt voldaan.
- Vooral als er een peestsituatie geconstateerd is, reflecteert de leerkracht op zijn of haar eigen functioneren. Hoe is de eigen houding naar de klas en eventueel specifiek naar bepaalde leerlingen toe? Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen de leerlingen zelf? Hoe veilig zijn de leerlingen in de klas? Waar nodig, brengt de leerkracht wijzigingen aan in zijn of haar

functioneren. Hiervoor krijgt de leerkracht hulp van de interventieleider (IB'er of directeur), bijvoorbeeld door middel van observaties in de groep.

- De leerkracht kan samen met de interventieleider, ervoor kiezen dat de leerkracht een sociogram afneemt om de relaties in de groep beter in kaart te brengen.
- Zo nodig is de leerkracht meer aanwezig bij de gymles, zodat preventief gewerkt wordt.
- De leerkracht bevordert het sociaal competente gedrag van de kinderen door structureel en planmatig te werken aan de ontwikkeling van de sociale competenties m.b.v. de methode KWINK.
- De leerkracht dient alert te zijn op signalen die kunnen duiden op betrokkenheid bij pesten. Deze signalen kunnen komen van kinderen, ouders of collega's. Het gaat erom dat de leerkracht observeert wanneer er iets bijzonders aan de hand is met een kind.
- De leerkracht informeert de ouders zo spoedig mogelijk.
- De leerkracht steunt ouders in het zoeken naar manieren om het pesten te stoppen en de gevolgen van het pesten bespreekbaar en hanteerbaar te maken. Zo nodig verwijzen wij ouders door naar deskundige ondersteuning.

5. De ouders

- Zodra pestgedrag wordt gesignaleerd op school, worden betrokken ouders hierover geïnformeerd en betrokken bij acties om het pestgedrag te (doen) stoppen.
- Het is van belang dat ouders de signalen, die mogelijk wijzen op het feit dat het kind wordt gepest of pest serieus nemen. De ouders praten met het kind over school en de sfeer in de klas. Voor de leerkracht en de school is het belangrijk dat de ouders deze informatie terugkoppelen naar school. Ouders kunnen erop rekenen, dat de school de opmerkingen serieus behandelt.
- De ouders hebben ook een verantwoordelijkheid: zij moeten hun kind corrigeren als blijkt dat hun kind pest of anderen buitensluit.
- Wanneer hun kind wordt gepest, laten de ouders hun kind duidelijk merken dat zij willen helpen. Sluit hierbij zoveel mogelijk aan op dat wat met de leerkracht(en) is besproken.
- Ga na wat uw kind zelf al heeft gedaan om het pesten te stoppen. Bedenk samen de volgende stap: wat kunnen wij eraan doen? Doe niets buiten het kind om, ook als u naar de leerkracht stapt, kunt u dit het beste aangeven. Kinderen zijn vaak bang dat hun ouders (de verkeerde) stappen ondernemen, of dingen achter hun rug omdoen. Letterlijk en figuurlijk: ga niet voor uw kind staan, maar ernaast of erachter.

Discriminatie en racisme

Op basis van Artikel 1 van de Nederlandse grondwet zijn discriminatie en racisme op Nederlandse scholen verboden.

Ook cao's verplichten scholen om beleid te voeren dat gericht is op het voorkomen van discriminatie en racisme tegen personeelsleden. Discriminatie en racisme worden gezien als grensoverschrijdend gedrag. Indien er een vermoeden van discriminatie bestaat, dan wordt dit door het bevoegd gezag gemeld bij de vertrouwensinspecteur. Discriminatie kan betrekking hebben op: huidskleur, levensovertuiging, seksuele voorkeur, cultuur en volksgewoonten (kleding, voedsel) of op ziekten.

Nederland is een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen uit onze samenleving hun eigen cultuur hebben. De schoolbevolking is een afspiegeling hiervan en dit wordt meestal binnen het onderwijs als een verrijking ervaren. Het vraagt extra inzet en aandacht/alertheid om tot een goed (pedagogisch) klimaat voor alle leerlingen te komen.

In het Wetboek van Strafrecht zijn bepalingen opgenomen op grond waarvan discriminatie niet is toegestaan. Het is overigens goed te bedenken dat het strafrecht vaak niet de oplossing is bij discriminatie. In situaties waarin mensen met elkaar verder moeten kan beter naar een andere oplossing worden gezocht, bijvoorbeeld via het Klachtrecht of mensenrechten.nl (voorheen: Commissie Gelijke Behandeling).

Gedragscodes

Het volgende wordt van iedereen binnen de Schakel verwacht:

1. Het personeel, de leerlingen en hun ouders worden gelijkwaardig behandeld.
2. Er wordt geen discriminerende taal gebruikt.
3. Er wordt voor gezorgd, dat er in school geen discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in nieuwsberichten, in te gebruiken boeken, e-mail, e.d.
4. Er worden geen tekens of symbolen gedragen die kunnen worden uitgelegd als racistisch of anderszins discriminerend.
5. Er wordt op toegezien dat leerlingen en ouders ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
6. Het team, leerling en ouders nemen duidelijk afstand van discriminerend gedrag en maken dit ook kenbaar.
7. Bij discriminatie door leerlingen wordt melding gemaakt aan de desbetreffende leerkracht, zodat deze hierop kan inspelen, overeenkomstig de procedure, zoals die is beschreven (pesten).

Protocol

Bij discriminatie en racisme door personeel wordt het personeelslid door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij het herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of, en zo ja welke, disciplinaire maatregelen er worden genomen. Bij discriminatie door vrijwilligers, stagiaires en ouders worden deze door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij herhaaldelijk overtreding van de gedragsregels wordt melding gedaan bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of, en zo ja welke, maatregelen er worden genomen. In het uiterste geval kan hierbij gedacht worden aan schorsing of verwijdering/ontzegging van betrokkene tot de school en het schoolterrein. Indien medewerkers zich schuldig maken aan deze vorm van grensoverschrijdend gedrag, dan is dit voor het bevoegd gezag reden per ommekeer rechtspositionele maatregelen te nemen. Bij ernstige normoverschrijdingen wordt de arbeidsovereenkomst per ommekeer beëindigd. De directie evalueert of het veiligheidsbeleid bijgesteld moet worden.

Online pesten

Pesten is niet iets wat alleen in 'real life' voor komt. Veel pestgedrag speelt zich af online. Op de digitale snelweg is een ongeremdheid in wat je wel en niet zegt. Bovendien is anonimiteit soms een stimulans vervelende geintjes uit te halen. Je kunt iemand een dreigmailtje sturen zonder dat de ontvanger weet wie de afzender is. De effecten van cyberpesten zijn erger voor kinderen. Door het gebrek aan 'face to face' contact is de drempel laag om agressieve en harde taal te gebruiken. Het vaak anonieme en ongrijpbare karakter maakt dat kinderen niet kunnen reageren. Ook al vindt het pesten buiten de school plaats, effecten spelen binnen de school door. Er ontstaat een onveilig klimaat en schoolresultaten lijden eronder. Op dit moment is er geen wetsartikel dat cyberpesten expliciet strafbaar stelt. Daarom wordt er gebruik gemaakt van bestaande artikelen uit het Wetboek van Strafrecht, bijvoorbeeld:

- Belediging/ Smaad/ Smaadschrift: Artikel 261
- Bedreiging: Artikel 285
- Stalking: Artikel 285b

- Grooming: Artikel 248e
- Hacking van een account: Artikel 138a
- Vernieling van computergegevens: Artikel 350a
- Ontucht: Artikel 248a
- Schennis der Eerbaarheid: Artikel 239
- Portretrecht: Artikel 12

Gedragscode op de Schakel

Medewerkers en leerlingen:

1. Maken camera opnames niet zonder toestemming van betreffende persoon publiek via internet of social media
2. Online contact van de medewerker met leerlingen en ouders is school-gerelateerd, zakelijk en in correct Nederlands.
3. De medewerker veroorlooft zich geen intimiteiten met een leerling in geschrift of afbeelding.

Leerlingen:

1. Als je iets niet zou doen IRL (in real life), doe het dan ook niet online.
2. Laat iets van je horen als je van iemand een berichtje krijgt. Dat is wel zo aardig.
3. Wil je een grapje maken? Maak dan (achteraf) duidelijk dat het een grapje (was) is. Op internet is het vaak moeilijk te zien hoe iets bedoeld is.
4. Schrijf geen kwetsende of beledigende dingen. Als je spijt krijgt, is je bericht al verspreid.
5. Reageer niet meteen met een boos bericht op kwetsende of schunnige opmerkingen; vaak is het minder vervelend of persoonlijk bedoeld dan het overkomt, vraag het even na.
6. Zet alleen op internet wat ook in de krant zou mogen. Alles wat je op internet zet blijft voor altijd door iedereen te lezen en te delen. Ook als jij denkt dat het weg is.
7. Stuur geen foto's van een ander door die jij ook niet van jezelf zou verspreiden.

Protocol voor online werken

1. Toepassen van het pestprotocol.
2. Wij maken leerlingen bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
3. Wij leiden leerkrachten in de school zo goed mogelijk op.
4. Wij delen onze gedragscodes met ouders.
5. Wij betrekken ouders in de aanpak van cyberpesten, veel cyberpesten vindt plaats buiten schooluren.
6. Wij informeren ouders indien nodig. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet.
7. De leerlingen van groep 8 werken voor het Diploma Veilig Internet en het certificaat Social media.

De Schakel werkt volgens vaste afspraken wanneer kinderen op chromebooks werken. Deze afspraken zijn beschreven in ons internet protocol. Daarnaast heeft Kalisto, onze scholenstichting, een aantal werkafspraken vastgesteld rond internetgebruik. Leerkrachten en leerlingen houden zich hieraan. De laatste jaren heeft het digitaal pesten een grotere impact gekregen. Online pesten – pesten via de computer of mobiel – is misschien wel vervelender dan pesten terwijl iemand je ziet. Het is heel gemakkelijk om zomaar iets te zeggen of een gekke foto te plaatsen. Je kunt namelijk niet

zien dat je degene die je pest pijn doet, en hij of zij kan ook niet zeggen dat je ermee moet stoppen. Vaak denkt een kind dat het alleen maar een geintje uithaalt, maar is het echt zo grappig?

Vooraf wanneer kinderen ouder worden en/of naar het voortgezet onderwijs gaan, komen zij steeds meer in aanraking met digitaal pesten. In de bijlage zijn gedragsregels hieromtrent opgenomen.

Tot slot

Pestgedrag zal nooit helemaal te voorkomen zijn. Maar het voorkomen van pestgedrag is wel een doel om naar te streven! Elk jaar volgen twee leerkrachten de cursus voor vertrouwenspersoon. Ieder jaar worden de kinderen op de mogelijkheid van de brievenbus in de gang gewezen. In de brievenbus kunnen kinderen een boodschap achterlaten, bijvoorbeeld als zij gepest worden. Met regelmaat wordt ons veiligheidsplan geactualiseerd. Het team van de Schakel en onze ouders vinden het de belangrijkste opdracht van onze school om te streven naar een veilig leer- en leefklimaat voor onze leerlingen. Wij mogen ons gelukkig prijzen met de prettige manier hoe wij, ouders, leerlingen, buurt en team met elkaar omgaan.

Ons pestprotocol staat niet op zich. Er zijn verbindingen met documenten als kwaliteitskalender (inclusief Integraal), schoolgids, document 'Actief burgerschap en sociale integratie' en ons veiligheidsplan.

Bijlage:

Digitaal pesten (bron: Pestweb.nl)

Doe ook OKÉ op internet!

Online pesten – pesten via de computer of mobiel – is misschien wel vervelender dan pesten terwijl iemand je ziet. Het is heel gemakkelijk om zomaar iets te zeggen of een gekke foto te plaatsen.

Daarom:

- Schrijf geen kwetsende of beledigende dingen over anderen. Als je spijt krijgt, is je bericht al verspreid.
- Stuur geen foto's van een ander door die jij, zonder jouw medeweten, ook niet van jezelf online zou zetten.
- Wil je een grapje maken? Maak dan (achteraf) duidelijk dat het een grapje was. Op internet is het vaak moeilijk te zien hoe iets bedoeld is.
- Reageer niet meteen met een boos bericht op kwetsende of schunnige opmerkingen. Vaak is het minder vervelend of persoonlijk bedoeld dan het overkomt, vraag het eerst even na.

Wat kun je doen om online pesten te voorkomen?

Bijvoorbeeld slim omgaan met het delen van persoonlijke informatie op internet! Maar wat doe je als je toch online wordt gepest?

- Geef online niet zomaar persoonlijke informatie aan anderen zoals je naam, adres of telefoonnummer.
- Denk goed na voor je foto's op internet zet of naar vrienden appt.
- Vraag anderen om jouw foto's en video's niet te delen.
- Gebruik verschillende wachtwoorden voor bijvoorbeeld je e-mail en verander ze regelmatig.
- Houd grote schoonmaak in je lijst met contactpersonen. Verwijder mensen die je niet kent.
- Privacy-instellingen veranderen voortdurend. Kijk ze regelmatig na zodat je weet welke foto's berichten met anderen gedeeld worden.
- Geef nooit je wachtwoord en inlognaam aan anderen. Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn.
- Dingen die je voor de webcam doet, kunnen later op internet gezet worden. Let daarom op met wat je doet voor de webcam, ook als je denkt dat je vriend of vriendin dit nooit zal doen. Als je later ruzie krijgt, dan kan je vriend of vriendin de foto's en/of opnames op internet zetten en kan de hele school het zien.
- Als je gepest wordt door mensen die je niet kent, vat het dan niet persoonlijk op. Via internet schelden mensen makkelijker dan in het echte leven.

Dit kun je doen als je toch wordt gepest

- Neem iemand in vertrouwen, blijf er niet alleen mee zitten.
- Schaam je er niet voor, ook al heb je zelf iets doms gedaan.
- Reageer niet op vervelende online opmerkingen.
- Informatie blijft online, ook al verwijder jij het. Vraag een volwassene daarom altijd om hulp.
- Bewaar alle bewijzen van cyberpesten. Maak foto's of schermafdrucken van vervelende berichten, haatprofielen en/of foto's.
- Neem contact op met de politie als het online pesten niet stopt. Zij kunnen je verder helpen. In sommige gevallen kan je aangifte doen bij de politie. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar.
- Praat of chat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen en geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden.

- Neem de dreigementen van de ander niet serieus: "Ik weet waar je woont, ik ken je IP-adres, ik kan je altijd achterhalen als je niet meewerkt." Dat kan helemaal niet, alleen de politie kan je echte adres achterhalen bij de provider.

De app #DeleteCyberbullying geeft je tips en advies over digitaal pesten.

En de allerbelangrijkste tip:

Doe niets dat je in *real life* ook niet zou doen!

Online pesten of cyberpesten is gepest worden via internet of de mobiel. Omdat je elkaar bij online pesten niet kunt zien, is het heel gemakkelijk om iemand te pesten. Het kan namelijk gewoon stiekem. Maar let op: cyberpesten kan net zoveel pijn doen als pesten in *real life*!

Op de volgende websites kun je meer informatie vinden:

- <http://www.pestweb.nl/>
- <http://www.surfsafe.nl/>
- <http://www.iksurfveilig.nl/>
- <http://www.dekinderconsument.nl/>
- <http://www.schoolenveiligheid.nl/>